

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Den 11. februar 2011

Høringsnotat vedr. udkast til lov om randzoner

Lovudkastet har været i offentlig høring i perioden 10. december 2010 til 10. januar 2011. Lovudkastet har været udsendt efter sædvanlig høringsliste, ligesom det har været offentliggjort på Høringsportalen på www.Borger.dk.

Der er indkommet høringssvar fra i alt 160 myndigheder, organisationer og enkeltpersoner. Rent aktmæssigt er der modtaget flere høringssvar, idet flere svar er modtaget på forskellige medier, ligesom enkelte høringssvar har indgivet høringssvar ad flere omgange. En del indsendelser har flere afsendere, hvorfor der således samlet er modtaget høringssvar fra 270 høringssvarter.

Af hensyn til overskueligheden opdeles gennemgangen af de indkomne høringssvar i en række underkategorier.

På grund af omfanget af det indkomne høringmateriale vil nærværende notat alene opsummere hovedpunkterne i høringssvarene, og således ikke nødvendigvis gengive samtlige afgivne bemærkninger in extenso.

Høringssvar fra kommuner m.v.

Der er ud over et høringssvar fra Kommunernes Landsforening indkommet høringssvar fra 5 kommuner.

Kommunernes Landsforening mener som udgangspunkt, at forslaget vil have en positiv miljøeffekt, men at forslaget også savner synergi i forhold til såvel vand- og naturindsatsen som i forhold til naturbeskyttelsen. Man savner således en konsekvensvurdering af forslaget i forhold til de landskabelige og naturmæssige aspekter.

Selve ordningen finder man vil være tung at administrere, ligesom det vil være besværligt med forskellige kontrolmyndigheder for hhv. 2 m bræmmerne og randzonerne. Kommunernes Landsforening foreslår derfor, at kontrollen samles hos kommunerne.

Kompensationen anses for usikker efter 2014, og man finder generelt de økonomiske konsekvenser for kommunerne uafklarede.

Herudover har Kommunernes Landsforening alvorlige betænkeligheder med hensyn til adgangen til at dyrke energiafgrøder i randzonerne, hvor man helt principielt betvivler om randzoner med græs eller energiafgrøder overhovedet kan kaldes ny natur.

Man har endvidere betænkeligheder i forhold til en del af de foreslåede arter til energiafgrøder (elefantgræs/pil), ligesom man generelt ønsker præciseret, at beplantning med energiafgrøder kun bør kunne ske efter en forudgående accept fra kommunen. Dette skyldes bl.a. at man frygter negative konsekvenser i forhold til vandløbsvedligeholdelsen, hvor der er behov for dels adgangsmuligheder for de nødvendige maskiner, dels mulighed for at det oprensede materiale kan nedpløjes.

Endelig ønsker man offentlig adgang til randzonearealerne.

Brønderslev, Randers og Tønder Kommuner er i deres høringssvar primært bekymrede for konsekvenserne af muligheden for tilplantning med energiafgrøder, som man dels mener, er miljømæssigt betænkelig (skyggevirkning, udtørring af mindre vandløb), dels problematisk i forhold til vandløbsvedligeholdelsen. Tønder Kommune mener således, at manglende adgang for maskineri langs vandløb vil umuliggøre eller fordyre vandløbsvedligeholdelsen ganske voldsomt.

Randers Kommune ønsker derfor eksplicit adgang til at kunne forbyde tilplantning med energiafgrøder.

Herudover ønsker Brønderslev og Skanderborg Kommuner adgangen til at omlægge vedvarende græs begrænset.

Skanderborg Kommune betvivler, at energiafgrøder vil have den forudsatte P-reducerende effekt, hvorfor man ønsker faste 10 m randzoner, alternativt udlæg af randzoner efter en konkret vurdering af udledningsrisikoen.

Hillerød Kommune kan tilslutte sig forslaget.

Høringssvar fra organisationer m.v.

Der er indkommet i alt 14 høringssvar fra forskellige organisationer.

Af disse har Foreningen af Registrerede Revisorer ingen bemærkninger, Parcelhusejernes Landsforening ønsker alene, at fællesarealer i landzone tilhørende grundejerforeninger fritages for udlæg af randzoner, og Landsforeningen Plantning og Landskab ønsker adgang til at foretage biotopforbedrende beplantninger i randzonerne.

3F er positivt indstillet overfor forslaget, men ønsker adgangen til at dyrke energiafgrøder i randzonerne udvidet til et egentligt krav herom af hensyn til energiforsyning og beskæftigelse.

Heroverfor står de grønne organisationer, Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Jægerforbund, Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening, der alle støtter forslaget, men som alle nærer betænkeligheder overfor adgangen til at tilplante randzonearealerne med energiafgrøder.

Danmarks Jægerforbund ønsker således mere specifikt, at disse alene kan udføres med hjemmehørende arter, Friluftsrådet mener at energiafgrøderne er visuelt betænkelige, og Dansk Ornitologisk Forening er betænkelig ved, om udlægget faktisk når de forudsatte 50.000 ha.

Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet ønsker offentlig adgang og Danmarks Naturfredningsforening ønsker, at reduktionsbestemmelsen i § 5 udgår, idet man ønsker individuelt fastlagte randzoner, baseret på topografien langs det enkelte vandløb.

Dansk Planteværn er ligeledes positiv overfor forslaget, men ønsker mulighed for senere at justere randzonebredden, hvis ny viden skulle gøre dette aktuelt.

Danmarks Biavlerforening er ligeledes positiv overfor forslaget, og ønsker ligesom Landsforeningen Plantning og Landskab adgang til at foretage biotopforbedrende beplantninger. Man er som de grønne organisationer modstander af energiafgrøderne, som man ikke mener, vil bidrage til en øget biodiversitet.

De finansielle organisationer, Realkreditforeningen, Realkreditrådet og Finansrådet udtrykker alle bekymring for forslagets effekt på erhvervets fremtidige indtægts- og kapitalforhold, og ønsker de finansielle konsekvenser af forslaget analyseret nærmere. De er alle meget specifikke omkring et ønske om, at den ledsagende kompensationsordning yder fuldstændig og vedvarende dækning for indtjeningstab, både det direkte og tab som følge af eventuelle manglende harmoniarealer.

Endelig har Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet, udtrykt tvivl om, hvorvidt forslaget også vil medføre den forudsatte miljømæssige forbedring.

Man mener således ikke, at der er dokumentation for begrænsningen af hverken N- eller P-reduktionens størrelse, ligesom man ikke mener, at udlægget af randzonerne vil kunne bidrage med markante naturmæssige forbedringer, hvilket særligt gør sig gældende i forhold til energiafgrøderne.

Generelt anbefaler man en mere selektiv udlægning af randzoner.

Høringssvar fra landbrugsorganisationer m.v.

Der er indkommet i alt 16 høringssvar fra organisationer inden for landbruget.

Høringssvarene fra landbrugsorganisationerne er generelt afvisende overfor forslaget. En række organisationer opfatter forslaget som ekspropriativt eller på grænsen heraf, lige-

som den forudsatte ledsagende kompensationsordning i vidt omfang betragtes som værende utilstrækkelig og/eller usikker over tid.

Det kritiseres også, at der mangler dokumentation for den miljømæssige effekt, at der mangler den nødvendige kortlægning og at der ikke er gennemført tilstrækkelige økonomiske og miljømæssige konsekvensanalyser.

Herudover kritiseres det, at randzoneudlægget vil resultere i uhensigtsmæssige restarealer og medføre problemer med manglende harmoniarealer.

Endelig går det igen, at der ønskes lokale undtagelser på en række lokaliteter, først og fremmest i marskområderne, men også på andre lave områder (Lolland, Læsø m.fl.).

Mere specifikt kan svarene opsummeres som følger:

Landbrug og Fødevarer finder forslaget meget intensivt, om ikke ekspropriativt, idet man gør opmærksom på, at man finder at graden af intensitet i indgrebet ikke kan opgøres for dette forslag alene, men at det må ses i sammenhæng med de øvrige initiativer under Grøn Vækst pakken. Kompensationsniveauet vurderes som værende utilstrækkeligt og usikkert over tid. Man påpeger endvidere, at der er ekstra omkostninger forbundet både med fremskaffelse af ekstra harmoniarealer og med plejen af randzonearealerne, som ikke er medregnet.

Man finder generelt, at der mangler både viden og konsekvensvurderinger, og mener at lovforslaget burde afvente udarbejdelsen heraf.

Adgangen til at etablere energiafgrøder vurderes som værende ikke praktisabel.

Sønderjysk Landboforening ligger på linie med Landbrug og Fødevarer, men ønsker yderligere en undtagelse for marskområderne, ligesom man generelt ønsker forslaget begrænset til kun at omfatte de højt målsatte vandløb.

Læsø Landbrug ønsker ligeledes Læsø undtaget loven, da man ikke mener, at der er et miljømæssigt behov for en reduceret udvaskning på Læsø, ligesom man henleder opmærksomheden på, at forslaget vil medføre en reduktion af landbrugsproduktionen, og dermed af den økonomiske aktivitet på øen.

Landbonord og Agrinord samt Landwirtschaftlicher Hauptverein für Nordschleswig mener alle, at forslaget er ekspropriativt, og ønsker fuld erstatning for de berørte arealer. Man mener, at forslaget vil gøre mange restarealer uanvendelige, og Landwirtschaftlicher Hauptverein für Nordschleswig gør opmærksom på, at forslaget vil medføre problemer for oprensningen af vandløb.

Sydvestjysk Landboforening påpeger ligeledes, at der er særlige problemer i marsken, hvor arronderingen vil medføre, at den fortsatte drift at mange restarealer umuliggøres, selv med fuld anvendelse af reduktionsbestemmelsen i § 5. Man ønsker derfor et lempeli-

gere randzoneudlæg i marsken. Man påpeger endvidere, at der for mange producenter vil opstå problemer med manglende harmoniarealer.

Agro Pro K/S mener, at der mangler dokumentation for den miljømæssige effekt, kritiserer at kortlægningen, herunder af 2 m bræmmerne, ikke er afsluttet, og mener ikke, at gødningsfri dyrkning af energiafgrøder vil være rentabelt.

Generelt opfatter man forslaget som ekspropriativt, og der annonceres en prøvesag herom.

Østlige Øers Landboforening savner en erhvervs- og samfundsøkonomisk analyse, om mener at forslaget bør afvente udarbejdelsen af det nødvendige kortmateriale.

Man ønsker forslaget begrænset til naturlige vandløb, reduktionsgrænsen på 5 % nedsat, og man påpeger, at forslaget vil medføre en forringet arrondering.

Endelig ønsker man en individuelt udmålt kompensation, varieret efter de løbende afgrødepriser.

Dansk Landbrug Sydhavsøerne efterlyser ligeledes en endelig kortlægning og afgræsning af randzonerne, ligesom man ønsker en økonomisk konsekvensberegning, herunder også af konsekvenserne af tabet af harmoniareal.

Man påpeger endvidere, at der vil opstå arronderingsproblemer i områder med mange vandløb, ligesom man specifikt ønsker gamle mergelgrave uden afløb til vandløbssystemet undtaget for udlæg af randzoner. Man finder kompensationen usikker ud over 2014, og mener at adgangen til at dyrke energiafgrøder ikke er reel på grund af vedligeholdelsesbæltet, som kræves i henhold til vandløbsloven.

Centrovic er principielt positiv overfor forslaget, men mener ikke, at forslaget bør vedtages før en tilstrækkelig kompensationsordning er kendt og etableret.

Patriotisk Selskab finder loven ekspropriativ, og mener, at det på grund af de mange uafklarede spørgsmål vil være retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at fremsætte lovforslaget på nuværende tidspunkt. Man finder endvidere reduktionsgrænsen på 5 % for høj, og mener, at finansieringen af den ledsagende støtteordning er for usikker.

Bæredygtigt Landbrug mener, at der mangler såvel dokumentation for miljøeffekten som konsekvensberegninger af forslaget, ligesom man kritiserer, at det nødvendige kortmateriale endnu ikke foreligger.

Man mener, at udlægget samlet set vil blive større end de forudsatte 50.000 ha, og at de afsatte kompensationsmidler derfor vil være utilstrækkelige. Man ønsker kompensationen erstattet af en generel erstatningsbetaling, idet man opfatter reduktionsbestemmelsen i § 5 som et bevis på, at forslaget er tæt på at være ekspropriativt.

Herudover ønsker man udlægget begrænset til at omfatte de naturlige vandløb, og adgang til at plante vildtvenlig planter i randzonerne.

Endelig påpeger Bæredygtigt Landbrug, at der vil opstå problemer med manglende harmoniarealer.

Dansk Skovforening er modsat generelt positiv overfor forslaget.

Endelig mener Osted, Glim og Gundsø Familielandbrug at vandløbenes tilstand skyldes påvirkning fra byerne.

Høringssvar fra private

a. Individuelle svar

Der er indkommet individuelle høringssvar fra i alt 34 adressater, idet en del af indsendelserne dog har flere navngivne afsendere, hvorfor der således i alt er 144 afsendere af disse høringssvar.

En meget stor del af disse høringssvar finder lovudkastet ekspropriativt, enkelte endog grundlovsstridig.

Der er endvidere ganske mange, som finder den ledsagende kompensationsordning utilstrækkelig eller for usikker over tid, ligesom der er mange høringssvar, der er utilfredse med, at der ikke er udarbejdet drifts- og samfundsøkonomiske konsekvensanalyser over forslaget.

På det faglige plan er der en del høringssvar, der betvivler eller er uenige i det miljøfaglige grundlag for lovudkastet.

Der er et meget stort antal høringssvar, som påpeger, at lovudkastet vil medføre alvorlige problemer i forhold til arronderingen af restarealerne, hvor man mener, at disse i mange tilfælde vil blive praktisk uanvendelige. Dette synes særligt at gøre sig gældende i marskområderne. Det påpeges endvidere, at lovudkastet vil medføre alvorlige problemer med tab af harmoniarealer og deraf følgende problemer for den animalske produktion. Der er derfor også mange høringssvar, der ønsker specifikke undtagelser fra randzoneudlægget, det være sig i marskområderne, langs enkeltmandsvandløb, mergelgrave eller langs ikke højt klassificerede vandløb.

Nogle høringssvar ønsker i stedet en frivillig ordning, med en enkelt høringssvar modsat ønsker mulighed for at udlægge bredere randzoner.

En enkelt høringssvar påpeger mulige problemer i forbindelse med oprensning af vandløb, og tilsvarende er der en enkelt høringssvar, der mener, at det ikke vil være rentabelt at etablere energifrøder i randzonerne.

b. Standardskrivelse 1

Der er tale om en standardskrivelse, som er indsendt individuelt fra 46 adressater, idet flere af indsendelserne dog har flere navngivne afsendere. Samlet er der således 52 navngivne underskrivere af denne henvendelse.

Man anser lovforslaget for ekspropriativt, og finder det kritisabelt, at forslaget fremsættes uden at der er foretaget konsekvensberegninger, og uden at det nødvendige kortmateriale foreligger. man finder endvidere, at der mangler faglig baggrund for de miljømæssige effekter af forslaget.

Man forventer, at det endelige randzoneareal vil vise sig at være væsentligt større end de stipulerede 50.000 ha, og finder det utilfredsstillende, at den endelige randzonebredde ikke er fastlagt i selve forslaget.

Man mener ikke, at den forudsatte økonomiske ramme til kompensationen vil være tilstrækkelig, og finder det stærkt problematisk, at kompensationsspørgsmålet ikke er afklaret endeligt i forbindelse med lovforslaget. Samtidigt ønskes en vurdering af ejendomsretsspørgsmålet i tilfælde af, at kompensationen reduceres eller bortfalder.

Endelig henvises til, at der for mange bedrifter vil opstå et problem i forhold til det nødvendige harmoniareal, hvorfor man kræver, at Fødevarerministeriet fremskaffer det nødvendige harmoniareal til de berørte bedrifter.

Mere specifikt ønsker loven begrænset til kun at omfatte de naturlige vandløb, man ønsker mulighed for at lave vildtvenlige beplantninger i randzonerne, man ønsker at anvende vandkanten som basislinie i de tilfælde, hvor der ikke er en klar kronekant, og endelig protesteres mod mulighederne for registersamkøring og for delegation af kontrolopgaven til andre myndigheder, ligesom der protesteres imod den manglende klageadgang.

c. Standardskrivelse 2

Der er tale om en standardskrivelse, som er indsendt enslydende fra 2 personer.

Høringsparterne mener, at det samlede randzoneareal væsentligt vil overstige de stipulerede 50.000 ha.

Man mener endvidere, at randzoneudlægget vil udgøre en meget kraftig rådighedsindskrænkning, som vil resultere i et tilsvarende værditab, som man mener, skal erstattes i henhold til Grundlovens bestemmelser. Dette finder man underbygget af, at indgrebet må ses i sammenhæng med de øvrige Grøn Vækst tiltag.

Det påpeges, at der vil opstå et tab af harmoniarealer, og samtidig betvivles det faglige grundlag for at udlægge en ensartet randzone langs alle vandløb, ligesom man savner dokumentation for den miljømæssige effekt.

d. Standardskrivelse 3

Der er tale om en standardskrivelse, som er indsendt individuelt fra 26 adressater, idet flere af indsendelserne dog har flere navngivne afsendere. Samlet er der således 29 navngivne underskrivere af denne henvendelse.

Høringsparterne ønsker forslaget trukket tilbage under henvisning til, at kompensationsspørgsmålet ikke er afklaret. Man mener ikke, at de foreløbig kendte kompensationssatser vil udgøre fuld kompensation for det fulde tab i forbindelse med udlægget af randzonerne, inkluderet plejeomkostninger og tab af harmoniareal, hvorfor der forlanges fuld erstatning.

Specifikt ønskes mulighed for også at få kompensation for de ukurante restarealer, hjørner m.v., der måtte opstå i forbindelse med udlægget af randzonerne. Man finder, at randzonerne alene bør udlægges, hvor der i dag allerede er udlagt 2 m bræmmer, dvs. langs de højt målsatte vandløb.

Ved udlæg af energiafgrøder ønskes adgang til at sprøjte disse i en etableringsfase.

Endelig kræves det, at randzoneafgrænsningen afsættes fysisk i marken ved offentlig foranstaltning.